

TÜRK HALI SEKTÖRÜ

İlk olarak Orta ve Batı Asya'da yer yaygısı olarak kullanılmaya başlanan halı ve kilim, Orta Asya'dan dünyaya yayılan Türklerden bugüne gelen bir el sanatıdır. 18. yüzyıldan sonra sanayiinin yaygınlaşması sonucunda el halıcılığı açısından kritik bir döneme girilmiştir. 19.yüzyılda Hereke'de açılan atölyelerde çok nitelikli halılar üretilmiştir. Ancak Osmanlı İmparatorluğu'un son zamanlarında geleneksel el dokumaları yerini makine halılarına bırakmıştır. Cumhuriyet döneminde Sümerbank'ın öncülüğünde el halısı vakıf, kooperatif, atölye ve özel şirket fabrikalarında üretilmeye başlamıştır. Günümüzde özellikle Batı ve İç Anadolu Bölgeleri'nde kurulan özel atölyelerde bu sanatın yaşatılması için çalışılmaktadır. El halısı ülkemizde bu şekilde gelişimini ve değişimini sürdürürken, 18 yy. ortalarında makinelerin icat edilmesiyle beraber makina halısı üretilmeye başlanmıştır. Özellikle de 2000'li yıllarda Türkiye parça makina halısı ve tuftel halı üretiminde büyük ilerleme kaydetmiştir.

2004 yılı sonu itibariyle, Türkiye 108,8 milyon dolar değerinde el halısı, 411,5 milyon dolar değerinde de makina halısı ihraç etmiştir. Toplam halı ihracatımızın %22,4'lük bölümünü el halısı ihracatımız, %77,6'lık bölümünü makina halısı ihracatımız oluşturmaktadır. Toplam halı ihracatımız, Türkiye toplam ihracatında % 0,8 pay almaktadır.

Türkiye, makina halısı sektörüne büyük yatırım yapmaktadır. 1990 yıllarından itibaren Türkiye makina halısı ihracatı devamlı artmıştır ve artışın devam etmesi beklenmektedir. Halihazırda Türkiye'de makina halılarının üretiminde en yeni teknolojiler kullanılmaktadır.

Türk halı sektörü hammadde ve üretim açısından da bazı avantajlara sahiptir. Bunlar:

- 🏠 Türkiye bir tekstil ülkesidir. Önemli ölçüde iplik üretmektedir. Halı ipliği konusunda da hem yün ipliği hem de sentetik iplik üreten bir ülke olması bir avantajdır.
- 🏠 Ana pazarları olan Ortadoğu ülkelerine, Avrupa ülkelerine hem de eski SSCB ülkelerine yakındır.
- 🏠 Özellikle el halıcılığında kalifiye iş gücüne sahiptir. Makina halıcılığında da bilgi birikimi oluşmuştur.
- 🏠 Liberal ticaret politikalarına sahiptir,
- 🏠 Üretimde esnektir.
- 🏠 Kalite, çevre ve insan sağlığına, işçilerin çalışma koşullarına önem verilmektedir.
- 🏠 AB ile Gümrük Birliği anlaşması ve diğer bazı ülkeler ile serbest ticaret anlaşmaları vardır.

1990'lı yılların başında 202,4 milyon dolar civarında olan halı ihracatımız, 2004 yılı sonu itibariyle 517 milyon \$'a ulaşmıştır. Son on beş yılda Türkiye halı ihracatı iki katına çıkmıştır.

Birleşmiş Milletler'in 2003 yılı istatistiki verilerine göre, Türkiye %4,1 pay ile dünyanın sekizinci büyük halı tedarikçisidir.

Türkiye çapında ihracata yönelik halı imal eden 900'ün üzerinde firma bulunmaktadır.

Türkiye'nin halı ihracatının %18,8'i Suudi Arabistan, Irak, Kuveyt gibi ülkelerin bulunduğu Ortadoğu ülke grubuna yapılmaktadır. Halı sektöründe ikinci pazarımız , ihracatımızın %17,8'ini gerçekleştirdiğimiz Rusya Federasyonu, Ukrayna, Azerbeycan gibi ülkelerin bulunduğu Eski S.S.C.B. ülkeleri grubudur. Halı sektörünün sahip olduğu ileri teknoloji ve coğrafi yakınlık ihracat pazarlarımızın gelişmesini sağlamaktadır.

Ülkeler bazında değerlendirildiğinde sırasıyla Suudi Arabistan, ABD, Almanya, ve Kazakistan en çok halı ihraç edilen ülkelerdir. En çok halı ihracatı yaptığımız 10 ülkeye yapılan ihracatın toplamı, toplam halı ihracatının %31,9'unu oluşturmaktadır. Bu rakam, halı pazarlarımızın oldukça çeşitli olduğunun bir göstergesidir.

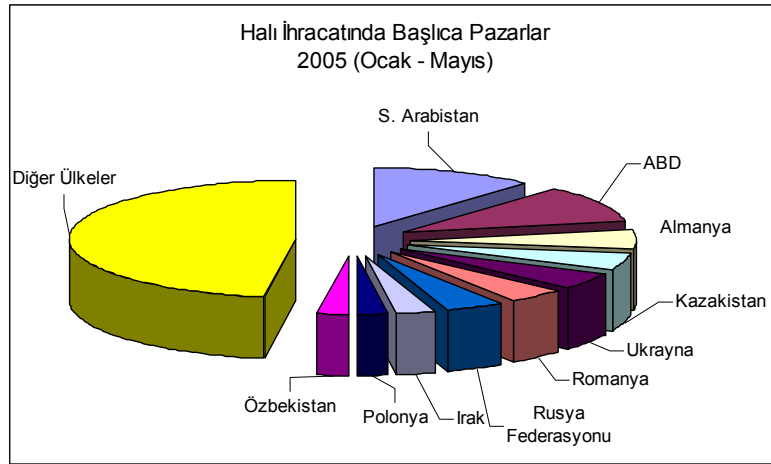
Türkiye'nin özellikle tasarım alanında ilerlemesi halinde, gelecek yıllarda da halı sektöründe yerini koruyacağı, hata daha da ileriye gideceği söylenebilir.

El halısı sektörümüzün yapısı, makina halısı sektörümüzün yapısından çok daha farklıdır. El emeğinin yoğun olduğu el halıcılığı üretimi Türkiye'de eskiye oranla gerilmiştir. Ancak bu durum, gelişen her ülkenin değişik sektörlerde yaşadığı bir durumdur ve normaldir. Türkiye'nin halıcılık konusunda en önemli avantajlarından biri "Türk Halısı" markası gibi tüm dünyada tanınan bir markası olmasıdır. Tasarımla beraber, müşteri odaklı bir pazarlama stratejisinin Türk el halıcısını daha da ileriye götüreceği söylenebilir.

Yıllar İtibariyle Türkiye El Halısı ve Makina Halısı İhracatı							
Yıl	Genel İhracat	El Halısı İhracatı	El Halısı İhracatının Payı %	Makina Halısı İhracatı	Makina Halısı İhracatının Payı %	Toplam Halı İhracatı	Halı İhracatının Payı %
1996	23.224.465	152.240	0,66	155.002	0,67	307.242	1,32
1997	26.261.042	163.517	0,62	186.204	0,71	349.720	1,33
1998	26.973.952	148.434	0,55	195.252	0,72	343.686	1,27
1999	26.588.264	114.086	0,43	156.014	0,59	270.100	1,02
2000	27.774.906	106.857	0,38	188.595	0,68	295.452	1,06
2001	31.339.991	103.969	0,33	159.321	0,51	263.290	0,84
2002	36.059.089	84.936	0,24	202.250	0,56	287.186	0,80
2003	47.252.836	79.540	0,17	301.525	0,64	381.065	0,81
2004	62.773.654	112.144	0,18	404.908	0,65	517.051	0,82
2005*	29.405.144	54.540	0,19	189.155	0,64	243.695	0,83

*Ocak-Mayıs

Kaynak: DTM Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü

Türkiye'nin Halı İhracatında Başlıca Pazarlar					
	2004 Ocak-Mayıs 1000 \$	Toplam Halı'da Pay %	2005 Ocak-Mayıs 1000 \$	Toplam Halı'da Pay %	05 / 04 Değişim %
S. Arabistan	21.237	11,1	28.286	11,6	33,2
ABD	16.047	8,4	24.907	10,2	55,2
Almanya	12.692	6,6	13.004	5,3	2,5
Kazakistan	3.921	2,0	11.748	4,8	199,6
Ukrayna	5.150	2,7	11.334	4,7	120,1
Romanya	7.939	4,1	10.447	4,3	31,6
Rusya Federasyonu	6.729	3,5	10.153	4,2	50,9
Irak	11.253	5,9	6.407	2,6	-43,1
Polonya	4.403	2,3	5.672	2,3	28,8
Özbekistan	6.904	3,6	4.983	2,0	-27,8
10 Ülke Toplamı	96.275	50,3	126.943	52,1	31,9
Toplam Halı İhracatı	191.362	100,0	243.695	100,0	27,3

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

Sektörel Kuruluşlar

İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (İTKİB)

Tel:0 – 212 – 454 02 00 pbx

Faks:0 – 212 – 454 02 01 / 454 04 10

E-mail: info@itkib.org.tr

İnternet: <http://www.itkib.org.tr>

İtkib Müzayede İşletmeleri A.Ş.

Tel: 0 – 212 - 458 11 00 PBX

Faks: 0 – 212 - 458 11 03

E-mail: info@muzayedeisletmeleri.org

İnternet: <http://www.muzayedeisletmeleri.org>

E-mail: info@turkhali.org

İnternet: <http://turkhali.org>

Ege İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (EİB)

Tel:0 – 232 – 488 60 00

Faks:0 – 232 – 488 61 00

E-mail: eib@egebirlik.org.tr

İnternet: <http://www.egebirlik.org.tr>

Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (UİB)

Tel:0 – 224 – 219 10 00 pbx

Faks:0 – 224 – 219 10 90

E-mail: uludag@uib.org.tr

İnternet: <http://www.uib.org.tr>

Denizli Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (DETKİB)

Tel:0 – 258 – 263 39 92 pbx

Faks:0 – 258 – 242 09 89 / 262 14 33

E-mail: detkib@detkib.org.tr

İnternet: <http://www.detkib.org.tr>

Akdeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (AKİB)

Tel:0 – 324 – 237 68 00 pbx

Faks:0 – 324 – 237 71 17

E-mail: arge@akib.org.tr

İnternet: <http://www.akib.org.tr>

İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME)

Tel:0 – 312 – 417 22 23 (8hat)

Faks:0 – 312 – 417 22 33

E-mail: igeme@igeme.org.tr

İnternet: <http://www.igeme.org.tr>